

מעגל הלמידה - כיצד מגייסים אנרגיה של לומדים ללמידה

מודל לבניית שיעור רגשי

ד"ר עודד בן מנחם

בכדי ליצור למידה משמעותית כדאי להבליט את פעולת הלמידה, לתת לה ייחוד ול"הוציא" אותה משגרת הפעולות ביום וימיות הבונות את הרקע ללמידה זו. מכאן, בכדי ליצור למידה.

שלב 1 - שלב הגירוי והתחושות

ללמידה אפקטיבית עלינו לפתח בקרב הלומדים צורך. צורך הוא תוצר של גירוי אשר מעמיד את פעולת הלמידה באור אחר ומבדיל את הפעולה הספציפית מהרקע האישי של הלומד והתייחסותו ללמידה בכלל. איך יעשה הגירוי?

הגירוי יעשה בכל דרך הפעילה בקרבנו תחושות. הגירוי יכול לכוון ל-

תחושות חושיות כמו: קולות, טעמים, ריחות, צורות.

תחושות פנימיות כמו: מחשבות, דיאלוגים פנימיים, דילמות פנימיות, תכנונים, תקוות, הסתגלויות, זיכרונות, חלומות.

תחושות על רקע רגשי כמו: אהבה, קנאה, שנאה, ידידות.

תחושות על רקע ערכי כמו: נטיות, שיפוטיות, תרומות, דילמות מוסריות, טבעם של גבולות, דעות קדומות, דת.

תחושות על רקע מקצועי של צמיחה מקצועית כמו: עניין, מסוגלות, מניעת כישלון, הפרת איזון, רצון למצוא תשובה, גירוי אינטלקטואלי, השגת הערכה, השגת הסמכה ועוד..

תחושות על רקע אינראקציה בין-אישית כמו: סגנונות תקשורת, עבודת צוות, דפוסי השתתפות, מחויבות לקבוצה, תכנים, נורמות, אקלים קבוצתי.

כמובן שלא כל התחושות הנוצרות מתאימות לכולנו. אנו מוטים לייחס חשיבות לדברים מסוימים ולאחרים לא. יש לומדים שהרגש נוגע בהם בקלות ויש ששמים יותר לב לגורמים קוגניטיביים.

שלב 2 - שלב המודעות

הסוגיה העיקרת בלמידה היא כיצד נמנעים מהימנעות. הדרך היא באמצעות יצירת מודעות. יצירת המודעות מבהירה את חשיבות תהליך הלמידה. המודעות מביאה את הלומד לתובנה של "מדוע כדאי לו ללמוד?", "מה יהיה הרווח לטווח הקצר ולטווח הארוך כתוצאה מלמידה זו?".

תחושות אותנטיות של חיבור רגשי במעגל ההשפעה האישי יוצרות פעולות פרואקטיביות המזמנות מצבי למידה מגע עם החומר וזרימה.

שלב 3 - גיוס אנרגיה

גיוס אנרגיה הוא תהליך ההנעה ללמידה. תהליך זה מקורו בכוח המגרה של המודעות. הופעה של צפייה לפעולה מבטיחה מובילה להתייחסות אנרגטית. התייחסות זו היא מקפצה לפעולה ולזרימה.

תהליך גיוס האנרגיה הוא המשך טבעי לפעולת עירור המודעות. לעתים יחוש המורה כי עדין לא הצליח לעורר את המודעות בדרך שתגייס אנרגיה, או אז כדאי לו לנסות ולברר עם לומדיו מדוע הם לא התגייסו ללמידה.

שלב 4 - פעולה/למידה

תהליך הפעולה/למידה קושר את האנרגיה עם ההתנהגות. הפעילות המוטורית מתווספת לתפיסתית. שלושת המעגלים, קוגניציה, רגש והתנהגות משתלבים יחדיו לתהליך למידה נכון יש לשים לב לסביבה הלימודית. הסביבה הלימודית משדרת ללומדים מה באמת חשוב למורה בכיתה. למידה טובה מתחלקת לשני שלבים עוקבים. שלב ההתנסות ושלב ההמשגה. ראוי להתחיל את הלמידה בהתנסות ואח"כ מתוך ההתנסות להמשיג ולסכם את הנלמד.

שלב 5 - יישום/ביצועי הבנה

יישום הוא תהליך של מודעות חושית המצטרפת לפעולת הלמידה וההתנהגויות הקשורות עימה. היישום נוצר תוך השתתפות אקטיבית של הלומד כאשר הלמידה משמעותית לו ויוצרת הבנה והטמעה. היישום הוא הנקודה בה הושג הסיפוק. דהינו היכן שהושג המענה לצורך. הסיפוק אינו אוטומטי הוא מחייב פעולה הכרתית של איך והיכן יעשה המפגש עם הצורך. חיבור של מטרות נשאפת לאפשרי, הוא החוויה ממנה יוצאת המשמעות.

שלב 6 - סגירה

תהליך מושלם של למידה ראוי שייסגר בתהליך סגירה. תפקיד הסגירה היא לסכם ולסגור את מעגל הלמידה ולאפשר ללמידה להתפוגג ולהצטרף לידע המאורגן בזיכרון הארוך טווח של הלומד. סגירה מובילה להתפוגגות האנרגיה המושקעת בלמידה ויצירת פניות ללמידה אחרת.

מקורות

Nevis C. E. (1997), Organizational Consulting, Gestalt Institute of Cleveland Press